

Bydgoszcz, 13 kwietnia 2026 r.

Informacja prasowa

Nowe regulacje dotyczące zwolnień lekarskich, kontroli i orzecznictwa w ZUS

Od 13 kwietnia 2026 r. obowiązują zmiany w przepisach dotyczące utraty prawa do zasiłku chorobowego w przypadku nieprawidłowego wykorzystywania zwolnień od pracy. Nowe regulacje dotyczą również zasad kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich oraz przepisów w sprawie kwalifikacji i zatrudniania kadry medycznej w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Celem zwolnienia od pracy z powodu choroby jest leczenie i regeneracja zdrowia pracownika, a w konsekwencji odzyskanie zdolności do pracy. Nowelizacja ustawy zasiłkowej doprecyzowuje pojęcia pracy zarobkowej oraz aktywności niezgodnej z celem zwolnienia. Jednocześnie podstawowa zasada pozostaje bez zmian – czas zwolnienia lekarskiego powinien być przeznaczony na leczenie i powrót do zdrowia. Dlatego w tym okresie pracownik nie powinien wykonywać pracy zarobkowej ani podejmować działań, które utrudniają leczenie lub wydłużają rekonwalescencję. W przeciwnym razie może utracić prawo do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia - informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS województwa kujawsko-pomorskiego.

Praca zarobkowa to każda czynność o charakterze zarobkowym, niezależnie od podstawy prawnej jej wykonywania. Nie obejmuje ona tzw. czynności incydentalnych, czyli takich, których podjęcie w okresie zwolnienia wymagają istotne okoliczności. Istotną okolicznością nie może być jednak polecenie pracodawcy.

Aktywność niezgodna z celem zwolnienia to działania, które utrudniają lub wydłużają proces leczenia albo rekonwalescencję. Nie zalicza się do nich zwykłych czynności życia codziennego ani czynności incydentalnych wynikających z ważnych okoliczności.

Dozwolone czynności w czasie zwolnienia lekarskiego

Osoba niezdolna do pracy może wykonywać niektóre czynności bez ryzyka utraty prawa do świadczeń. Dotyczy to przede wszystkim czynności związanych ze stanem zdrowia, takich jak wizyta u lekarza, wyjście do apteki, udział w zabiegu medycznym lub rehabilitacji czy innych działań zaleconych przez lekarza. Dopuszczalne są także zwykłe czynności życia codziennego, np. codzienne zakupy żywności czy odprowadzenie dziecka do przedszkola, szczególnie gdy osoba niezdolna do pracy jest samotna i nie może liczyć na pomoc innych osób. Przepisy dopuszczają również wykonywanie czynności incydentalnych wynikających z istotnych okoliczności. Mogą to być np. jednorazowe podpisanie dokumentów, jeżeli nikt inny nie został do tego upoważniony, udział w pogrzebie bliskiej osoby czy załatwienie sprawy urzędowej, której nie można przełożyć na inny termin.

Nowe przepisy doprecyzowały zasady kontroli prawidłowego wykorzystywania zwolnień lekarskich. Nadal prowadzą je płatnicy składek oraz ZUS. Kontrole obejmują zarówno zwolnienia z powodu choroby, jak i te związane z opieką nad chorym członkiem rodziny. Mogą dotyczyć także osób, które utraciły tytuł do ubezpieczenia chorobowego.

Kontrolerzy zyskali nowe uprawnienia. Mogą wylegitymować osobę kontrolowaną, wejść do miejsca przeprowadzania kontroli oraz uzyskać informacje od osoby kontrolowanej, jej płatnika składek i lekarza leczącego.

Zmiany w orzecznictwie lekarskim w ZUS

Wprowadzono również zmiany dotyczące kwalifikacji i zatrudniania kadry medycznej w ZUS. Zakład wydaje orzeczenia m.in. dla potrzeb ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz w ramach kontroli orzecznictwa o czasowej niezdolności do pracy. Dotychczas zadania te realizowali wyłącznie lekarze specjaliści zatrudnieni na podstawie umowy o pracę. Teraz w określonych sprawach orzeczenia będą mogli wydawać także fizjoterapeuci ze specjalizacją w sprawach rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS oraz pielęgniarki i pielęgniarze ze specjalizacją w sprawach niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Zmieniają się również wymagania wobec lekarzy orzeczników. Oprócz lekarzy specjalistów będą nimi mogli być także lekarze w trakcie szkolenia specjalizacyjnego oraz lekarze z co najmniej 5-letnim stażem pracy w zawodzie. Wprowadzono także bardziej elastyczne formy współpracy z kadrami medycznymi. Lekarze orzecznicy, fizjoterapeuci i pielęgniarki będą mogli wykonywać pracę zarówno na podstawie umowy o pracę, jak i umowy o świadczenie usług.

Krystyna Michałek
regionalna rzeczniczka prasowa ZUS
w województwie kujawsko-pomorskim